

На основу 86. ст. 6. Закона о основама система образовања и васпитања (Сл. гласник РС бр. 88/2017, 27/2018, 10/2019, 6/2020, 129/2021 и 92/2023) и Правилником о обављању друштвено корисног, односно хуманитарног рада у установама образовања и васпитања („Сл. гласник РС”, бр. 10/2024), Школски одбор „Мачванске средње школе“ Богатић на седници одржаној дана 8.4.2024.године једногласно је донео:

Правилник

о обављању друштвено-корисног, односно хуманитарног рада

I ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим правилником прописују се ближи услови о начину, садржају, дужини, месту и времену обављања и другим питањима од значаја за обављање друштвено-корисног, односно хуманитарног рада који школа, упоредо са изрицањем васпитне, односно васпитно-дисциплинске мере, одређује ученику „Мачванске средње школе“ Богатић.

II ПОСЕБНЕ ОДРЕДБЕ

1. Ближи услови о начину, садржају, дужини, месту и времену обављања друштвено-корисног, односно хуманитарног рада

Члан 2.

Друштвено-користан, односно хуманитаран рад (у даљем тексту: друштвено-користан рад), у смислу овог правилника, обухвата активности чијим се остваривањем развија друштвено одговорно понашање ученика.

Друштвено-користан рад, у смислу овог правилника, односи се на друштвено-користан и хуманитарни рад који школа планира годишњим планом рада у оквиру плана заштите од насиља и остварује се ради укључивања свих ученика у планирање и реализацију тог рада, као и друштвено-корисни и хуманитарни рад који се реализује у оквиру појачаног васпитног рада.

Члан 3.

Активности друштвено-корисног рада представљају следеће активности: хуманитарне акције; еколошке акције уређења школе, учионица, других просторија, као и школског окружења; акције прикупљања материјала за рециклажу; припрема, односно уређење школског простора за одржавање школских манифестација, изложби, гостовања, спортских и других такмичења; посете установама социјалне заштите за смештај деце и омладине, домовима старих и Црвеном крсту; и друге активности које доприносе развоју емпатије, толеранције и унапређивању односа заснованих на међусобном уважавању и сарадњи.

Члан 4.

Учествовањем ученика у планирању и реализацији активности друштвено-корисног рада које запослени у школама организују, стварају се услови за утврђивање **оцене из владања** и по том основу у свим разредима средње школе.

Члан 5.

Друштвено-користан рад има **превентивну функцију** и доприноси развијању емпатије, солидарности и сарадње, активизма, као и основних моралних вредности и уз унапређивање међупредметне компетенције одговорно учешће у демократском друштву, а у складу са референтним оквиром компетенција за демократску културу Савета Европе (РОДК).

Сврха друштвено-корисног рада је, поред осталог, да ученици унапреде компетенције потребне за одговорно учешће у друштву, као и да буду оснажени да поштују и промовишу људска права.

Планом заштите од насиља планирају се активности друштвено-корисног рада у које се укључују ученици, запослени и родитељи, односно други законски заступници (у даљем тексту: родитељ), у оквиру установе или у сарадњи са локалном заједницом и другим установама.

Друштвено-користан рад мора бити тако организован да не сме да угрози психички и физички интегритет учесника, безбедност и здравље.

У ситуацији када се друштвено-корисни рад планира за ученика који наставу похађа по **индивидуалном образовном плану** узима се у обзир и мишљење тима за инклузивно образовање.

Члан 6.

Када се друштвено-користан рад користи као једна од активности појачаног васпитног рада представља облик ресторативне дисциплине.

Ресторативна дисциплина јесте приступ којим се омогућава умањивање или отклањање начињене штете, односно последица те штете, развија свест о одговорности и последицама сопственог и понашања других и поправљају односи укључених страна.

Када се користи у **оквиру појачаног васпитног** рада циљ одређивања друштвено-корисног рада у школама, који се остварује у складу са овим правилником, јесте превенција непожељног и друштвено неприхватљивог понашања ученика кроз развој пожељних и позитивних облика понашања.

Наставник, односно стручни сарадник у школи, за развијање пожељних/позитивних облика понашања ученика и конструктивно решавање конфликта примењује саветодавни рад, технику дијалога, радионичарски рад, поступак школске медијације, укључује вршњачку медијацију и друго.

Члан 7.

Друштвено-користан рад се планира и реализује у **оквиру појачаног васпитног рада** ученика за учињену лакшу и тежу повреду обавеза ученика, као и повреда забране уређене

законом којим се уређују основе система образовања и васпитања, а водећи рачуна о психофизичкој и здравственој способности, узрасту и достојанству ученика.

У ситуацији повреде забране или теже повреде обавеза ученика, када се израђује план појачаног васпитног рада за ученика, тим за заштиту у сарадњи са **родитељима**, одређује активности друштвено-корисног рада за ученика.

У ситуацијама лакше повреде обавеза ученика и првог нивоа вршњачког насиља када се планирају активности појачаног васпитног рада за ученика, одељењски старешина у сарадњи са родитељима одређује активности друштвено-корисног рада за ученика.

Родитељ је дужан да активно учествује у остваривању плана појачаног васпитног рада, као и реализацији друштвено-корисног рада.

Родитељ је одговоран ако ученик одбије да учествује у реализацији активности друштвено-корисног рада, у складу са законом.

Члан 8.

Школа планира активности у складу са својим потребама, специфичностима, могућностима, условима и циљевима, самостално или у сарадњи са релевантним институцијама, организацијама, локалном заједницом и сл.

Запослени у школама планирају и реализују активности друштвено-корисног рада заједно са ученицима, уз укључивање родитеља. Неопходно је да се у планирање активности укључују и родитељи ученика.

Члан 9.

Друштвено-користан рад остварује се у **просторијама школе** под надзором наставника, у складу са проценом уз учешће родитеља, директора, односно стручног сарадника или **ван просторија школе** у сарадњи са надлежним центром за социјални рад и другим релевантним установама/институцијама.

Активности друштвено-корисног рада се могу организовати и остваривати у групи, одељењу, разреду, односно класи у оквиру школе, као и у другој установи, самостално или уз подршку вршњака, запослених у школи, директора, родитеља и др.

Члан 10.

У оквиру појачаног васпитног рада, приликом планирања активности друштвено-корисног рада потребно је да се узму у обзир **особености ученика** и врста повреде која је извршена.

Планиране активности не смеју угрожавати достојанство, психички и физички интегритет ученика, безбедност и здравље.

Активности морају бити примерене узрасту и у смислено логичкој вези са учињеном повредом обавеза ученика, односно повредом забране.

Одабрана активност друштвено-корисног рада треба да има за сврху развој вредносног система ученика који је извршио насиље и реализација те активности не сме доводити до виктимизације особе која је претрпела насиље.

Члан 11.

За друштвено-користан рад прописује се временски период/динамика, начин остваривања, праћења и извештавања о остваривању и ефектима активности у оквиру плана појачаног васпитног рада.

Приликом одређивања активности друштвено-корисног рада у оквиру појачаног васпитног рада одређује се трајање те активности, учесталост и временски период/динамика, узимајући у обзир карактеристике ученика, његов узраст и оптимално време за квалитетно и делотворно остваривање активности.

Препоручено **трајање активности је од 30 до 60 минута и динамика** остваривања одређује се у складу са карактеристикама активности и планом појачаног васпитног рада (препоручено је да активности буду организоване до четири пута недељно током четири недеље).

Члан 12.

Евидентирање и евалуација ефеката друштвено-корисног рада се врши приликом утврђивања оцена ученика из владања од другог разреда основне школе, у току и на крају полугодишта, као и у оквиру извештаја о појачаном васпитном раду ученика и извештаја о реализацији годишњег плана рада у оквиру плана заштите од насиља.

2. Оквирно трајање учесталости и временски период обављања друштвено-корисног, односно хуманитарног рада

Члан 13.

Оквирно трајање учесталости и временски период обављања друштвено-корисног, односно хуманитарног рада у школама дато је у Табели 1.

Табела 1

Мера	Активност	Учесталост	Временски период
ОПОМЕНА	-	2 пута недељно	2 недеље
УКОР ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ	-	2 пута недељно	2 недеље
УКОР ОДЕЉЕЊСКОГ ВЕЋА	-	3 пута недељно	3 недеље
УКОР ДИРЕКТОРА	-	4 пута недељно	4 недеље
УКОР НАСТАВНИЧКОГ ВЕЋА	-	4 пута недељно	4 недеље

***Напомена:** Приликом одређивања активности друштвено-корисног, односно хуманитарног рада одређује се трајање те активности, учесталост и временски период/динамика, узимајући у обзир карактеристике ученика, његов узраст и оптимално време за квалитетно и делотворно остваривање активности. Препоручено трајање активности је од 30 до 60 минута.)

3. Одређивање и праћење друштвено-корисног, односно хуманитарног рада

Члан 14.

Активности одређене уз васпитне мере **опомену и укор одељењског старешине**, одређује и прати њихово остваривање одељењски старешина самостално, а ако је потребно - уз подршку члана одељенског већа или стручног сарадника.

Активности одређене уз васпитну меру **укор одељењског већа** одређује одељењско веће, а прати одељењски старешина у сарадњи са једним или више наставника, односно стручним сарадником, које одреди одељенско веће.

Активности одређене уз васпитно-дисциплинску меру **укор директора** изриче директор, а прати одељењски старешина у сарадњи са једним или више наставника, односно стручним сарадником, које одреди директор решењем.

Активности одређене уз васпитно-дисциплинску меру **укор наставничког већа**, изриче наставничко веће, а прати одељењски старешина у сарадњи са једним или више наставника, односно стручним сарадником, које одреди директор решењем.

4. Евидентирање друштвено-корисног, односно хуманитарног рада и извештавање о његовим ефектима

Члан 15.

Евиденцију о току спровођења активности води лице које је задужено за њено остваривање и праћење.

Лице које је задужено за праћење активности подноси извештај о ефектима друштвено-корисног, односно хуманитарног рада органима школе зависно од тога која је васпитна или васпитно-дисциплинска мера изречена, и то за активности одређене уз:

- васпитне мере **опомена и укор одељењског старешине** - извештава се одељенско веће;
- васпитну меру **укор одељењског већа** - извештава се одељенско веће;
- васпитно-дисциплинску меру **укор директора** - извештава се директор школе;

- васпитно-дисциплинску меру **укор наставничког већа** - извештава се наставничко веће.

5. Активности уз изречену васпитну меру за лакшу повреду обавеза ученика

Члан 16.

За учињену лакшу повреду обавеза ученику, утврђену Правилником школе, може се изрећи васпитна мера: опомена, укор одељењског старешине и укор одељењског већа, на основу изјашњавања наставника који остварују наставу у одељењу ученика, у складу са општим актом школе.

Примери активности друштвено-корисног, односно хуманитарног рада за учињену лакшу повреду:

1. продужетак обавезе **редара**,
2. **писање састава и излагање** у одељењу на тему у вези са повредом обавезе,
3. Израда **презентације** на тему:
 - ✓ „Обавезе ученика“
 - ✓ „Важност редовног похађања наставе“
 - ✓ „Буди пример другима“
 - ✓ „Како се осећам када ометам час“
 - ✓ „Како се наставник осећа када својим понашањем ометам час“
 - ✓ „Емоције и врсте емоција“
 - ✓ „Које су моје обавезе у школи“
 - ✓ „Која су моја права у школи“
 - ✓ „Поштовање ауторитета“
 - ✓ „Како доћи припремљен на час“
 - ✓ „Како се осећа мој друг када га повредим својим начином понашања“
 - ✓ „Ја (ученик) у улози наставника“
 - ✓ „Другарство - заједно смо јачи“
 - ✓ „Рука пријатељства“
 - ✓ „Зашто је важно да похађамо наставу“
 - ✓ „Кодекс школског облачења“
 - ✓ „Школска униформа, да или не?“
 - ✓ „Модни трендови у школи, да или не?“
4. Израда **паноа** на све претходно наведене теме,
5. Израда **семинарског рада** на све претходно наведене теме
6. **Предавање** за одељењску заједницу на тему безбедности, насиља или друге области у оквиру које је ученик прекршио правила, односно у вези са учињеном повредом обавезе;
7. **Онлајн обука** на платформи „Чувам те“ – насиље
8. **Онлајн обука** доступна на некој другој платформи која је у вези са повредом коју ученик чини
9. Реализација **предавања** тему која је у вези са повредом обавезе на ЧОС-у

10. Реализација **предавања** тему која је у вези са повредом обавезе у другим одељењима
11. **Учествовање у промоцији** спортских, културних и других активности у школи у сарадњи са наставником;
12. Израда **флајера**, видео клипова и др. о небезбедном коришћењу средстава или небезбедном понашању и др.
13. **Сређивање** и уређивање учионице;
14. **Сређивање** физкултурне сале;
15. **Уређење** школског дворишта (чишћење снега, фарбање оgrade, клупа, окопавање цвећа и друго)
16. **Сређивање** школског полигона,
17. **Помоћ** помоћним радницима у размештању клупа, одржавању простора и др.)
18. **Помоћ** наставницима у припреми материјала за организацију ваннаставних активности
19. **Помоћ домару** око послова који су у његовом домену рада,
20. **Помоћ у радионици**,
21. **Помоћ ученицима** којима је потребна додатна подршка
22. **Помоћ ученицима** у учењу.
23. Остале активности

Наведене активности се могу комбиновати, а у складу са специфичностима школе се могу проширивати и другим активностима прописаним општим актом школе.

6. Активности уз изречену васпитно-дисциплинску меру за тежу повреду обавеза ученика

Члан 17.

Теже повреде обавеза ученика прописане су Законом.

Уз васпитно-дисциплинске мере укор директора и укор наставничког већа, које се могу изрећи за учињену тежу повреду обавезе ученика прописане Законом, ученику се обавезно одређује друштвено-корисан, односно хуманитарни рад и спроводи изабрана активност друштвено-корисног, односно хуманитарног рада.

Примери активности друштвено-корисног, односно хуманитарног рада за теже повреде обавеза ученика:

1. израда **презентације** и приказ те презентације у одељењима на тему
 - ✓ „Важност вођења евиденције свих облика образовно васпитног рада и последице уништења или преправке исте“
 - ✓ „Забрана преправке и дописивање података у јавној исправи“
 - ✓ „Важност чувања имовине (личне, школске, породичне и имовине других лица)
 - ✓ „Сачувај школску имовину“
 - ✓ „Последице употребе психоактивних супстанци“

- ✓ „Последице употребе алкохола“
- ✓ „Последице употребе никотинских производа“
- ✓ „Буди друг за пример“
- ✓ „Како друштву рећи НЕ“
- ✓ „Покажи своје добре стране“
- ✓ „Лекција коју сам научио“
- ✓ „Шта ми алкохол доноси а шта односи“
- ✓ „Шта ми психоактивне супстанце доносе а шта односе“
- ✓ „Шта ми никотинска средства доносе а шта односе“
- ✓ „Уколико другу дајем психоактивне супстанце чему га учим“
- ✓ „Превенција употребе психоактивних супстанци“
- ✓ „Превенција употребе алкохола“
- ✓ „Превенција употребе никотинских производа“
- ✓ „Сви користе алкохол, никотин, психоактивне супстанце па и ја“
- ✓ „Последице поседовања оружја у школи“
- ✓ „Последице поседовања пиротехничких средстава у школи“
- ✓ „Сачувај друга од физичког повређивања“
- ✓ „Сачувај друга од психичког повређивања“
- ✓ „Позитивне стране употребе мобилних телефона“
- ✓ „Негативне стране употребе мобилних телефона“
- ✓ „Употреба технологије у позитивне сврхе“
- ✓ „Спречи превару у поступку оцењивања – осмисли начин одлагања (чувања) мобилних телефона у школи“
- ✓ „Редовно похађање наставе“
- ✓ „Последице превеликог броја изостанака“
- ✓ „Да нисам у школи, био бих...“
- ✓ „Чему нас школа учи“
- ✓ „Мотивација ученика за редовно похађање наставе“
- ✓ „Шта ако будем избачен из школе“
- ✓ „Школа или нека друга активност“
- ✓ „Зашто понављам своје грешке“
- ✓ „Како да кренем даље“
- ✓ „Шта сам научио из овог понашања“
- ✓ „Где смо стали као друштво“
- ✓ „Пружи руку кад је тешко – мотивиши друга да заврши школу“
- ✓ „Где видим себе за 5 година“
- ✓ „Чему ме школа учи“

2. Израда **паноа** тему која је у вези са повредом обавезе и презентовање тог садржаја паноа на: ЧОС-у, Ученичком парламетну, родитељском састанку итд.
3. Израда **паноа** тему која је у вези са повредом обавезе и постављање паноа у просторијама школе на видном месту

4. Израда **семинарског рада** на тему која је у вези са повредом обавезе и приказ на ЧОС-у
5. Реализација **предавања** тему која је у вези са повредом обавезе на ЧОС-у
6. Реализација **предавања** тему која је у вези са повредом обавезе у другим одељењима
7. Организација и реализација **предавања** тему која је у вези са повредом обавезе за родитеље
8. Организовање и вођење **трибине** за ученике тему која је у вези са повредом обавезе
9. **Помоћ ученицима** којима је потребна додатна подршка
10. **Помоћ ученицима** у учењу
11. **Помоћ стручном сараднику** (припрема радионица, реализација радионица)
12. Организовање **хуманитарне акције**
13. **Помоћ наставницима** у припреми материјала за организацију ваннастанвих активности
14. Едукативна **посета** одговарајућој установи у складу са учињеним прекршајем (дом здравља, ватрогасна станица, полицијска станица, центар за социјални рад)
15. Учествовање у организацији или промоцији спортских, културних, музичких и других активности у школи у сарадњи са наставницима
16. Продужетак обавезе **редара**
17. Континуирано **чишћење** клупа, прозора, подова, радијатора, снега, школског дворишта
18. **Спуштање/подизање** столица у учионицама након завршетка смене
19. **Скупљање** папирића и лишћа по школском дворишту
20. **Чушћење** школског дворишта
21. **Уређење** школског дворишта (садња цвећа)
22. **Помоћ домару**
23. **Помоћ у радионици**
24. **Посете** установама социјалне и здравствене заштите и другим установама које се баве хуманитарним радом
25. Остале активности

***Напомена:** Наведене активности се могу комбиновати и проширивати планирањем других активности у складу са специфичностима, могућностима, потребама и циљевима школе, као и општим актима школе, а све у циљу креирања прихватајућег и толерантног окружења, развоја емпатије и неговања односа међусобног уважавања, сарадње и ненасилне комуникације.*

7. Активности уз изречену васпитно-дисциплинску меру за поведу забране прописане законом

Члан 18.

Уз васпитно-дисциплинске мере укор директора и укор наставничког већа, које се могу изрећи за учињену повреду забране прописане Законом, ученику се обавезно одређује друштвено-користан, односно хуманитарни рад и спроводи изабрана активност друштвено-корисног, односно хуманитарног рада.

Примери активности друштвено-корисног, односно хуманитарног рада за повреду забране:

1. **Израда презентације** на тему:

- ✓ „Права детета“
- ✓ „Људска права“
- ✓ „Грађанска права“
- ✓ „Обавезе и одговорност грађана“
- ✓ „Дискриминација“
- ✓ „Како се изборити са дискриминацијом“
- ✓ „То може бити и твоје дете“
- ✓ „Како се осећа жртва насиља“
- ✓ „На који начин моји поступци могу повредити другу особу“
- ✓ „Како помоћи жртвама насиља“
- ✓ „Хајде да сви будемо исти“
- ✓ „Није тешко поштовати различитости“

2. Организовање предавања за **ученике** на претходно поменуте теме,
3. Организовање предавања за **родитеље** на претходно поменуте теме,
4. Организовање предавања за **наставнике** на претходно поменуте теме,
5. Израда паноа на претходно поменуте теме а који је у вези са повредом коју врши ученик
6. Организовање **предавања** за родитеље на неку од тема у вези са грађанским правима, обавезама и одговорностима у сарадњи са стручним сарадником и/или наставником,
7. Учествовање у **организацији хуманитарне акције** за помоћ и подршку угроженима (Црвени крст)
8. **Подршка педагошком асистенту** или **личном пратиоцу** у пружању подршке ученицима.

(Напомена: Наведене активности се могу комбиновати, а у складу са специфичностима школе се могу проширивати и другим активностима прописаним општим актом школе.)

III ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 19.

Овај правилник ступа на снагу даном објављивања на огласној табли Школе.

У Богатићу, дана 8.4.2024. године

Дел.бр. 192/4

Правилник је објављен на огласној табли Школе дана 12. 4.2024. године.